

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 29

21. srpnja 2016.

cijena 200 Ft

Prirodna katastrofa u Nardi

Foto: Timea Horvat

4. – 5. stranica

Kamp za darovite

7. stranica

„100 godina Price”

8. stranica

Učenje jezika preko folklor

14. stranica

Komentar

Čuvaj to kao oči u glavi

„Čuvaj to kao oči u glavi“, kažemo kada nam je nešto jako važno. Ali koliko nam je važan hrvatski jezik i koliko ga čuvamo, njegujemo, govorimo? Ne znam hoću li ikada shvatiti koji su razlozi da roditelji Hrvati ne upisuju svoje dijete u školu gdje se predaje hrvatski jezik. Ili kod mješovitih brakova zašto se ne očuva hrvatski jezik. Pojedini tvrde da je djetetu znatno lakše učiti samo na mađarskome jeziku, ili da je mađarska škola mnogo bliža njihovom domu, ili kako govoriti samo mađarski ne iziskuje toliko truda, napora, jer ipak živimo u okruženju toga jezika. To potpisujem da je lakše, ali život hrvatske narodnosti nikada nije slovilo o tome lako. U suvremenoj retorici često se rabi „zadužili su nas naši sunarodnjaci“. Da, nehotice su nas zadužili, svojom mukom i borbom. Svi oni koji su bili pozatvarani po zatvorima, mučeni i poniženi, jedino zbog toga jer su govorili na svome materinskom hrvatskom. Svi oni kojima je rečeno: govori mađarski, jer mađarski kruh jedeš. I nije nam dužnost, o tome ne bismo trebali razmišljati. Treba biti snažan unutarnji poticaj, nagon. Nažalost, fraza je već postala kako se jedino znanje ne može oduzeti. Koji dan razgovaram s osobom koja je na čelu mađarske ustanove u gradu gdje nema hrvatskoga življa, kako je uspjela očuvati hrvatski jezik. Često čitam na hrvatskome, katkad i naglas da čujem jezik. Slušam radijsku emisiju da je osoba odlučila naučiti perzijski jezik i kako ne bi zaboravila ili poradi vježbe odlazi u iranske klubove. Ljudi odlaze u „Goethe“ ili francuski institut kako bi vježbali njemački ili francuski jezik. A s kojim ciljem ljudi posjećuju hrvatske susrete, priredbe? Bila sam na susretu jedne hrvatske zajednice i govorila sam hrvatski, pa su mi rekli da ima u društvu nekoliko osoba koje ne razumiju hrvatski i neka govorim mađarski. Bilo je riječ o trojici, dvoje su rekli neka nastavim na hrvatskome, ako nešto ne razumiju, upitat će. Zbog jedne osobe umalo sedamnaestero su bili uskraćeni u pravu rabljenja svoga materinskog jezika. I nije to slučaj jedino u mađarskome glavnom gradu. Nije se upitalo zašto osoba dolazi na hrvatske susrete. Simpatizer je, ili želi upoznati hrvatsku kulturu... volimo govoriti kao opravdanje. I ja sam simpatizer talijanske kulture. Rado čitam djela Itala Calvina, Umberta Eca, Luigija Pirandella... ali u prijevodu na hrvatski ili mađarski. Jer, nažalost, ne govorim talijanski, i ne pada mi napamet odlaziti u talijanski institut, jer taj jezik ne razumijem. Možda nisu odgovarajući primjeri jer je usporedba sa svjetskim jezicima, a hrvatski pripada malim jezicima. Možda. Ali to nam ne daje pravo da ga ne cijenimo ili da ga učinimo sitnim jezikom. Tisuću „zašto“, i slabašno „zato“. Postupno postajemo čorave koke.

Kristina

Glasnikov tjedan

Početak prošloga tjedna obilježilo je olujno nevrijeme u zapadnoj Mađarskoj, pogotovo oko Sambotela i pripadajućeg mu područja, pa i naselja u kojima obitavaju gradišćanski Hrvati. Jedno od teže pogođenih područja jest samo selo, polja i usjevi, vrtovi u Nardi. Olujno je bilo i na području Slovenije gdje, kako pišu glasila, padala je tuča veličine kokošjih jaja. Šteta na usjevima i zdanjima uvijek je

što se tamo zgodalo. Ljudi sve su zgubili na zemlja! Ništ im nije ostalo, piše mi Timea nakon povratka iz Narde. I gledam fotografiju, potučeno žito, i nesretan vlasnik u svome vrtu, povrt-njaku, u kojem mu je kiša i tuča stukla rad vrijednih ruku. Ove ljetne oluje nastaju nakon teških sparina koje traju nekoliko dana, pa iako ih meteorolozi očekuju i najavljuju, ljudi se ipak nadaju da će biti blaže nego što su kada se već do-

Duga dosadna kiša za vikend uspjela je pokvariti raspoloženje i partijanerima koji su kupili festivalsku kartu te mnogima koji su dio svoga godišnjeg odmora namjeravali provesti sunčajući se i plivajući, ogoromne kolone automobila zakrčile su hrvatske primorske prometnice, kaos zbog nevremena.

tužna slika nakon nevremena, koje dolazi neo-čekivano i od kojega se teško skloniti. Ima kada oluja nosi pred sobom kuće i automobile, vodene bujice sve što im se nađe na putu, obilne kiše pune podruma i prodavaonice u dalmatinskim gradovima, tjerane nalemotom snažnoga juga. Ljudi moraju napustiti svoje stanove, kuće, ostaviti namještaj i pokućstvo...

A kada prođu vremenske neprilike, zbraja se šteta. Obavlja se uviđaj, procjenjuje se. Tako se i naša novinarka nakon noći s utorka na srijedu uputila u Nardu. Prošetala se u pratnji domaćina selom, zabilježila štetu, i razgovarala s ljudima.

Tko će nadoknaditi štetu? Strašno

gode. Nekako kao da ne vjeruju premda su već iskusili kako jak vjetar s velikom količinom kiše može izazvati toliku štetu. Pa još ako pada tuča, led, to zaista nanosi štetu na automobilskim staklima, stablima, na poljoprivrednim usjevima i nasadima.

Tako i u širem okruženju sela Narde uslijed olujnoga vjetra pala je velika količina grana s drveća, sve su šetnice bile prepune granja i lišća... I ne samo u Nardi. Ni Sambotel nakon oluje nije izgledao najljepše. Ali više ćete saznati na stranicama Hrvatskoga glasnika, Vašega tjednika.

Više od milijardu forinti štete prouzrokovalo je nevrijeme prošloga tjedna u Mađarskoj, više od deset tisuća prijavljenih šteta stiglo je državnim službama i osiguranjima. Najviše je prijavljenih šteta iz Željezne, Jursko-mošonsko-šopronske županije, iz okolice Balatona... iz Sambotela, Pečuha, Baje, Kisega. Duga dosadna kiša za vikend uspjela je pokvariti raspoloženje i partijanerima koji su kupili festivalsku kartu te mnogima koji su dio svoga godišnjeg odmora namjeravali provesti sunčajući se i plivajući, ogoromne kolone automobila zakrčile su hrvatske primorske prometnice, kaos zbog nevremena.

Branka Pavić Blažetin

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

REPUBLIKA HRVATSKA

(NADLEŽNO VELEPOSLANSTVO RH U INOZEMSTVU)

**Veleposlanstvo Republike Hrvatske
u Mađarskoj, raspisuje****JAVNI NATJEČAJ**

za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2016. godinu.

Na natječaj se mogu prijaviti udruge, ustanove i organizacije čija je djelatnost vezana uz ostvarivanje, zadovoljavanje i unapređenje općih i javnih potreba hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu kao što su:

- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija u ostvarivanju i jačanju manjinskih prava (očuvanje hrvatskoga jezika, identiteta, kulturne baštine, kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.)
- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija
- ostali programi i projekti koji zadovoljavaju i unapređuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu.

Napomena: Iz ovih sredstava nije predviđeno financiranje programa i projekata prijavljenih od organizacija ovisnih o bilo kojem političkom usmjerenju ili stranci.

Sve zainteresirane udruge, ustanove i organizacije dužne su svoje programe/projekte prijaviti na propisanim obrascima uz detaljan opis programa/projekta koji prijavljuju za dobivanje financijske potpore iz državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. godinu.

Napomena: Obrasci za prijavu dostupni su za preuzimanje na internetskoj stranici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti <http://hu.mvpe.hr/>

Obvezne obrasce popunjene na hrvatskome jeziku i propisanu dokumentaciju potrebno je poslati nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske u inozemstvu, isključivo poštom, uz napomenu „Prijava na natječaj“

Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti, Munkácsy Mihály u. 15, 1063 Budapest

ili

Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, Ifjúság u. 11, 7624 Pécs (isključivo za udruge i ustanove s područja Baranjske, Bačko-kiškunske i Šomođske županije).

Krajnji je rok za prijavu na natječaj 15. rujna 2016. godine.

Sve zainteresirane udruge, ustanove i organizacije dužne su svoje programe/projekte prijaviti na propisanim obrascima uz detaljan opis programa/projekta koji prijavljuju za dobivanje financijske potpore iz državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. godinu.

Konferencija o narodnostima

**Suživot i integracija narodnosti
u Karpatskome bazenu**

„Primjeri suživota u Karpatskome bazenu. Povijesno iskustvo: integracija narodnosti u Karpatskome bazenu“ naslov je konferencije koja je priredena 8. i 9. lipnja 2016., pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Mađarskoga parlamenta Lászlóa Kövéra. Konferencija je putem povijesnih i etnografskih predavanja dala uvid u pojedine odsječke života manjinskih zajednica. U sklopu konferencije predstavljeni su i etnografski svesci pojedinih narodnosti.

Domaćin prvoga dana skupa bio je budimpeštanski Etnografski muzej u kojem su nazočne pozdravili njegov ravnatelj Lajos Kemecsi te zamjenik državnoga tajnika za narodnosne, civilne i društvene veze Attila Fülöp. Toga su se dana predstavljale ove narodnosti: Armenci, Bugari, Cigani, Grci, Hrvati, Poljaci, Nijemci, Rumunji, Rusini, Slovaci, Slovenci, Srbi i Ukrajinci. Izlaganje o Hrvatima, naslova „O običajima Hrvata u Karpatskome bazenu“ imao je Šandor Horvat. Sutradan je mjesto konferencije bila dvorana Gornjega doma Mađarskoga parlamenta, koju je svečanim govorom otvorio državni tajnik za narodnosnu strategiju János Árpád Pótápi. Prigodni su govor održali i predsjednik Zavoda za narodnosnu strategiju Jenő Szász, glasnogovornik armenske zajednice Tamás Turgyán i predsjednik Mađarskog etnografskog društva Sándor Bodó. Potom su u prijedpodnevnoj sekciji uslijedila povijesna izlaganja o Sikuljcima, Armencima, Židovima u Karpatskome bazenu te o Saksoncima. U poslijepodnevним satima bile su etnografske teme. Zbog izbijanja Ernesta Eperjessyja njegovu predavanje „Četrdeset godina serijskog izdanja Etnografija narodnosti u Mađarskoj“ pročitao je Bertalan András Székely, potom su predstavljeni etnografski svesci pojedinih narodnosti. O 15. svesku Etnografija Hrvata u Mađarskoj, koji je izašao u suizdavaštvu Mađarskog etnološkog društva i Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, te u nakladi Izdavačke kuće Croatica, govorio je njegov urednik Šandor Horvat. Na dvodnevnoj su konferenciji među inima pribivali glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, zamjenica HDS-ova predsjednika Angela Šokac Marković, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, autori pojedinih napisa etnografskoga izdanja: Mirjana Bošnjak, Kristina Glavanić i Andor Végh.

Kristina Goher

Prirodna katastrofa u Nardi

Vince Milišić: „Ovde nam nek Bog more pomoći pak molitva!“

Pod sunčanom korunom i pod divnim pletenicami oblakova se vozim od Petrovoga Sela do Narde i još jednoč moram u sebi konstatirati, prekrasan je ov naš kraj. Med brižići zelena dolina... va dolini moja domovina... – jačimo i na svetačnu prilika, a prez sumlje, ki na ovom dijelu hatara hodi, negda nacičanim i željeznim firngom, ima se čemu zadiviti. Ne morem se nagledati lipoti i sjaju oblakova do Narde, a bale od slamov vik daju neki poseban izgled ravnici i brižiću. Ovo je već idila za strahotom, za neopisivim zničanjem zemaljskoga dobra na pragu južnoga Gradišća. Ono što se zgodalo projdući tajedan utorak uvečer u Nardi, ne pametu još i stariji stanovnici ne. A posljedicam još i oči teško vjeruju...

Ured Seoske samouprave u ovakovi prilika uvijek služi kot sjedište krznoga štaba s načelnicom Kristinom Glavanić, nje zamjenicom Julikom Bošić-Nemet i komandantom domaćega Ognjogasnoga društva Zoltanom Pezenhofferom. Nije za vjerovati što je ostalo od muškatinov, nije za vjerovati kako izgledaju rolete, kot kad bi je posipali striljanjem, a diboke školje, dijeli ki falu iz plastike na vrata, ploča i obloki, slikovito povidaju o nevrimentu od prlje

Pri staroj vrbi ku je zgotovila tuča

nekoliko dani. – Utorak nam je došao veliki led, tuča, kako mi velimo, ovo je potuklo vas hatar – začme izvješćaj glavni ognjogasac i nastavi: – U Maloj Nardi je vjetar porušio drivo na put, to smo morali popiliti, a onda još i druge bore, kad su postali pogibelni za ljudski žitak polag ceste. Ne da dojde još vekša pogibel zbog elektrike i drotov. Do deveti u škurini smo djelali, a potom su nas zvali u Sambotel. Tod je jako čuda godine palo. U varošu smo pomagali skoro do pol jedne u noći. Čuda kvara je bilo i onde i mislim da će biti još ovakovih viorov. Kad od Esterajskoga dojde, pri nas jur ni pomoći – špijuniramo nebo, skupa sa Zoltanom Pezenhofferom, kade putuju sve zlonamjerniji oblaki. – Još

vik smo u šoku! – dodaje načelnica Kristina Glavanić, ka suprot toga da je ženska, u ovakovi prilika mora prikzeti zapovjedništvo. – Ja sam mislila da za 2014. ljetom jur nećemo prahati strahote

već doživiti, no za utorkom je jur sve moguće. Odjednom se je nek začelo grmiti, ali ne tako kot dovidob, nego smo mislili da se je nebo ganulo. Kot kad bi bili izjali godinu, zatim je došao led. Ne morem se dobro izraziti što je človik ćutio, pravoda uz strah. A kad je sve prošlo, onda je najstrašnija bila tišina... – spomene se liktarica na dan koji je zapečatio i žitak nekih gospodarova u Nardi.

Očevid začmemo u Maloj Nardi. Jur izdaleka se vidi, kako leži jedan manji borov lug na zemlji, očišćene grane su nakraj hićene. Pravi unikum se nalazi iza športskoga placu, vrba, stara kih trideset ljet, stoji ranjena. Moć vjetarne pljuske dobro se izmirila na ovoj žrtvi. Sad je memento koji na nebo kriči. Kad se odvud dalje pogleda, smiri se pogled i duša, iako je uz lokvu šaš skroz skratila bura i potukla tuča. Iz Petőfijeve ulice se vozimo gori dalje k tabli pšenice, ku je nemilosrdno ulovilo nevrime. Duga je polag crikve zemlja, kraja ni viditi. Vince Milišić ima u vlasništvu ov dio, nemoćno zdigne gori ruke i bolno se razgleduje. – Ovde je sve gotovo! Ovo je nek sve za plakati! – otkinu se riči iz seljaka, ki je

Već nam je svejedno, sve je zgubljeno! – reče gospodar Vince Milišić

ne samo pinez nego i čuda djela, vrimenta, i truda uložio u poljo-
djelstvo s familijom skupa. I sad pita, zašto? Zaman bi iskali od-
govor. – Već od 25 milijun forintov imamo kvara. Pšenica leži, a u
srijedu bi bili želi. Kukorica je sva polamljena, grah, soja, sunčene
ruže, tikve za ulje, sve nam je prošlo. Ovo se ne more poždroknuti
i ki zna špekulirati u glavi, gor neće vjerovati, što je ovde bilo. Na
pedeset hektari je nam ostalo veliko djelo prez hasni. Nigdir nij'
ničesar! Kukorice nij', pšenice nij', blago držimo i s čim ćemo je
krmiti? Morat ćemo je nek prodati – na Zavrtnici turobno je to
razumiti, ali još idemo dalje. Vrčak mali, sve je bilo u njem, od

krumpljinov, mrkve, peršina, zelja, tikve,
luka, paradajza i paprike. Bilo je, velimo, bilo
je... Led je sve potukao, lišće nije ostalo na
krumpljinu. Nezrile tikve prez žitka, kot kad
bi bile gole. Paradajzu već ni tribi držalo, svi
zeleni plodi su odzdola. Pažulj rastrgan, ripa
u blatu, okolo-naokolo prez pokrivača, a
zelju je nek mala glava ostala na sredini, a
lišća kot kijkljice razdrapane. Nedavno ob-
novljeni turam crikve u Maloj Nardi još i iz
daleka se vidi, takaj je pogodjen. Farba nij'
podnosila napad leda. Na Mikoheju prema
hataru se još žutu sunčene ruže, a kad člo-
vik nutrastupi na područje, veljek se upa-
metzame i ovde i falinga. Potučene, viseće
glave, torzo od biljke, lišća u blatu, dolina

Gotovo je sve i za kukoricu i za tikve

jadanja, plača i zdvajanja. – Sve će se to na
neki način obnoviti, posijati će se opet neko
sime, ali, naravno, na neki način zgubiš mo-
tivaciju, pomalo i vjeru – reče seoska pelja-
čica i svi joj dajemo istinu. – To još i sami ne
znamo, što će biti za ovim. I kada, i gdo će
nam platiti vas kvar? Iz osiguranja sigurno
nećemo toliko dostati, koliko smo nutravrgli,
a što će s njimi biti ki imaju kredite na
traktore i mašine? Vladin ured za kvare
more platiti, kako smo čuli, samo kljetu, u
marcijušu. A što će biti donidob? Iz česa će
se blago iskrmiti, iz česa će se sijati, simena
kupiti? – čujem još pitanja, na što vjerojatno
i zaduženi ljudi ne bi znali odgovoriti. Pred

nami je zanimljiva
panorama. Vidi se,
kudaj je odjahala
tuča, onde pšenica
leži, totalno je zni-
čena, a polag nje
stoji čitava tabla. To
još i dotaknula nij'
strahota. Svidoki
smo čudnovitoga
ponašanja prirode.
Kako se ljudi ne-
marno zahadjaju s
njom, tako ona od-
brusi svoju „ven-
dettu“ /osvetu.
Polako ćemo se morati naučiti novih stručnih izrazov od vihora,
oluje, tuče i tornada. U Zapadnoj ulici leži imanje Milana Benčića.
Kukorice prehićene, a zelene tikve na stotine, kako je nek širok
ovde hatar. Suze bi mogle neprestalno curiti nad gubitkom... –
Sad jur more karkakovo vrime biti, sve nam je prošlo! Ovomu po-
moći već nij'! Ovde nam nek Bog more pomoći pak molitva! –
tako drži Vince Milišić, iako se je ovput ostvarila i izreka: Gdo je
dao i zeo je! Na tugu i na račun i našim Hrvatom...

Timea Horvat

Velika pučka veselica

21. bajska fišijada

Desetci tisuća ljubitelja bajskog fiša, dobre kapljice vina i dobre zabave, a uz pravu pučku veselicu, okupilo se 9. srpnja u središtu grada Baje na tradicionalnoj, 21. fišijadi. Posebni su gosti ove godine bili članovi izaslanstva prijateljskoga grada Sombora.

Podsjetimo kako je kulturno-gastronomska i zabavna priredba prvi put priređena 1996. godine u povodu 300. obljetnice toga podunavskoga gradića kada se nadaleko poznati fiš kuhao u 300 kotlića, što je sljedećih godina naraslo na preko 2000 kotlića. Međudobno je fišijada izrasla u četverodnevni festival koji iz godine u godinu privlači na tisuće sudionika i desetke tisuća gostiju. Obično se kuha oko 20 tisuća porcija, a za to utroši 14 tisuća kilograma ribe, 1200 kilograma crnog luka, domalo 600 kilograma mljevene crvene paprike, 14 tisuća litara vode, te 12 tisuća kilograma tijesta.

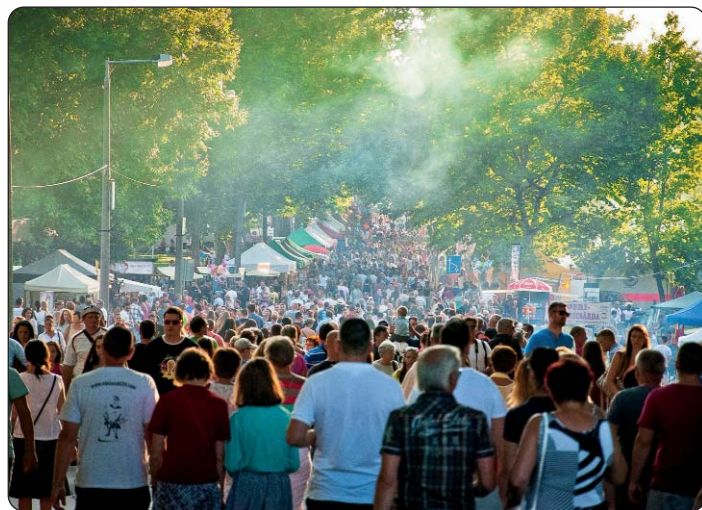
I ove je godine fišijada otvorena 7. srpnja svečanom povorkom kroza središte grada i gala programom folklornih skupina

na velikoj ljetnoj pozornici ispred Gradske kuće, između ostalog uz bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana” i garsku Izvornu bunjevačku grupu. Nije izostala ni plesanica u „Dvorištu naroda” na Petőfi-jevu otoku, koja je održana 8. srpnja uz garski Tamburaški sastav „Bačka”. Na prostoru ispred Hotela „Dunav” uza šetalište pokraj Šugavice ponovno je oživjela „Hrvatska ulica” koja je okupila već godinama stalne goste, Hrvate iz Baje i okolnih naselja, ali i drugih krajeva Mađarske i Hrvat-

ske, od Osijeka do Labina i Biograda na Moru te do Kukinje i Budimpešte. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali i uzvanici, među kojima su bili generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, HDS-ov predsjednik Ivan Gudan, te predstavnici prijateljskih gradova Labina i Biograda na Moru. Za dobro raspoloženje i ove godine pobrinuli su se članovi pozna-

tog osječkog Tamburaškog sastava „Ravnica”, koji su i sami kuhali ribu. Gosti iz prijateljskoga grada Biograda na Moru i ove godine umjesto bajskog fiša pripremili su pečenu tunu na roštilju, koja je ponuđena prolaznicima i posjetiteljima. Tu je bila i družina osječkoga Hrvatskog radija, a nekoliko stolova dalje i veselo

društvo Hrvata iz Kukinje. Dodajmo da je Hrvatska samouprava grada Baje od samih početaka u organizaciji, a kako ističe predsjednica Angela Šokac Marković, možda su upravo Hrvati najprepoznatljiviji zahvaljujući gostima koji se već godinama vraćaju na Bajsku fišijadu, ali jednako tako i podršci Grada Baje koju uživaju kao hrvatska zajednica.

S. B.

Snimke: S. B. & Bajaváros

Na starome mjestu Kukinčani Ivo Grišnik i Đuro Taradija

Hrvatski kamp za darovite

Uspješno je završila školska godina u škloškoj Osnovnoj školi „Dorottya Kanizsai“ i s gledišta hrvatske radionice razvijanja darovitosti. U školi se godinama odvijala hrvatska nastava, no nažalost ona je prekinuta, ali tom ju je prilikom škloška Hrvatska samouprava htjela ponovno organizirati. Na zahtjev Samouprave voditelji škola rado su bili na raspolaganju, pa je u višim razredima opet počelo podučavanje hrvatskoga jezika. Osim razvojnih aktivnosti, mnogo se pozornosti poklanjalo i opuštenijim, zabavnijim programima, i to zahvaljujući potpori gradske Hrvatske samouprave. Učenike su čekali razni šaroliki programi, od posjeta školi u Donjem Miholjcu, s kojom su u zbratimljenom odnosu, pa sve do posjeta mohačkomu Bušarskom pohodu. Samouprava je podupirala i sudjelovanje triju učenika sedmog razreda u HDS-ovu jezičnom kampu na Pagu. Uspješnost podučavanja hrvatskoga jezika pokazuje i Hrvatski kamp za darovite, ostvaren uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, koje je dalo nepovratnu svotu od 643 000 Ft. U kampu, od 20. do 26. lipnja, sudjelovala su djeca koja uče hrvatski jezik, a svima njima boravak je bio besplatan. Jezične su se radionice zasnivale na raznim temama, prijedodne su se razmatrale teme za onaj dan, a popodnevni su programi uvijek bili u vezi s prijašnjima. Osim tematike, naglasak je dobilo i čuvanje hrvatskih kulturnih vrijednosti, a djeca su mogla naučiti razne hrvatske plesove. U kampu, osim obogaćivanja znanja i uklanjanja nedostataka, organizatori su se pobrinuli i za stvaranje udobnog ozračja, primjerice cjelodnevni izleti također su pridonijeli uspješnosti rada. Prijepodnevi programi održani su u Hotelu Castello, gdje je bila osigurana i prehrana. Popodnevni su programi također bili bogati, posjetili su kašadsku Šokačku kuću, pogledali Šiklošku tvrđavu i spomen-izložbu o semartinskim Hrvatima Šokcima te sudjelovali u brodarenje Dravom. Tijekom cjelodnevnih izleta posjetili su i Osijek, gdje su uz pratnju turističkog vodiča razgledali grad i zoološki vrt. Drugi cjelodnevni izlet bio je u papučko gorje, gdje su pogledali Orahovicu te Ružičine ruševine, i na kraju mogli su se kupati u orahovičkome jezeru. Organizatori žele da se kamp ubuduće redovito održava, a zahvaljujući uspješnosti, njegovo je održavanje uvršteno u plan škloške Hrvatske samouprave.

Sudionici Hrvatskog kampa darovitosti

Izlet oko Balatona

Hrvatska manjinska samouprava sela Kátólja, pod vodstvom Ružice Ivanković, 26. lipnja organizirala je izlet oko Balatona. Ujutro u 6.30 krenuo je autobus s 30 osoba prema Balatonu, gdje smo u tihanjskoj crkvi bili na svetoj misi, a zatim posjetili Benediktinsku opatiju te izložbu „Od postanka do danas“ i grobnicu Andrije I. Vidjeli smo stari novac čime se plaćalo u to doba, i oruđe čime se nekad radilo. Zatim smo pogledali branje levande. Moglo smo se pridružiti beračima. Posjetili smo i sajam rukotvorina, tkanina, vina od raznog voća. Divili smo se labudovima i divljim patkama, djeca su ih hranila.

Oko 16 sati krenuli smo natrag po iznimno prometnoj cesti. Oko 19.30 vratili smo se svojim domovima, umorni, ali obogaćeni trajnim uspomenu.

Guganka

„100 godina Price“

U sklopu proslave Dana državnosti i 25. obljetnice neovisnosti Republike Hrvatske održane u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, u tamošnjoj gradskoj kući otvorena je izložba „100 godina Price“. Ona je dio programa u godini kada Zaklada Vesna i Zlatko Price obilježavaju stotu godišnjicu rođenja ovoga hrvatskog slikara rođenog u Pečuhu. Na izložbi je izložen dio iz djela (91 rad) koji je Price darovao Pečuhu. Izložba je postavljena na hodnicima 3. kata pečuške Gradske kuće. Otvorio ju je pečuški gradonačelnik Zsolt Páva.

Zlatko Price rođen je u Pečuhu. Dio svojih djela darovao je Pečuhu. O značenju te ostavštine govori ravnatelj Muzeja „Janus Pannonius“ dr. Boldizsár Csornai. Jedan od osnivača Zaklade Zlatko i Vesna Price jest dr. Ernest Barić, koji je u svome govoru rekao: Zlatko Price rodnom je gradu poklonio 91 djelo. Za ovu izložbu povjesničar umjetnosti György Várkonyi načinio je izbor od 30 djela, a izložbu postavio Árpád Gamus.

Zlatko Price rođen je u Pečuhu 26. lipnja 1916. godine, a s obitelji, kao šestogodišnjak, 1922. seli u Zagreb. Kako piše sam Price „Ja sam još godinama sanjao Pečuh.“ U rodni grad vraća se nakon punih pedeset godina, dobrim dijelom zaslugom Sándora Kellea, slikara i profesora na Visokoj pedagoškoj školi u Pečuhu. Tada je obišao i svoju rodnu kuću u Franjevačkoj ulici. „Čak i nakon toliko vremena sačuvao sam u sebi milje i miris, to je ono što sam oduvijek želio zagrliti i što mi je dalo snagu za život tijekom 50 godina“, rekao nam je maestro Price na jednom od mnogobrojnih susreta u Pečuhu.

Smatrajući važnim da hrvatski intelektualci i umjetnici nađu zajednički jezik sa svojim mađarskim kolegama, svoju kuću atelje u istarskom naselju Tar-Vabriga oporučno je ostavio za rad buduće umjetničke kolonije. Na tragu umjetnikove oporuke, 2006. godine skupštine gradova Samobora i Pečuha te umjetnikova udovica Jasmina Jugo Price osnovali su neprofitno društvo Zakladu Zlatko i Vesna Price, a njima se 2013. priključila i skupština naselja Tar-Vabriga.

Godine 1988. Zlatko Price imao je veliku retrospektivnu iz-

Izložbu je otvorio pečuški gradonačelnik Zsolt Páva.

ložbu u Pečuhu, a u studenome 1989. poklanja 91 djelo Muzeju „Janus Pannonius“. Većina radova pripada najplodnijem razdoblju umjetnikova stvaralaštva između 1971. i 1993. godine, takozvanom Tarskom ciklusu.

Svijet se ne odvija samo u sustavima i tjelovima nego i u simpatijama, usklađenostima, radoznalosti i prijateljstvima. Pricin životni put to zorno dokazuje i u tom je smislu neprocjenjiva njegova uloga i u mađarsko-hrvatskim vezama. U tom smislu i na tom tragu Zaklada Zlatko i Vesna Price u znaku „100 godina Price“ organizira tijekom 2016. godine niz manifestacija u Hrvatskoj i u Pečuhu, jednako kao i izdavanje kataloga i monografije o Zlatku Price.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Ákos Kollár

Ispred rodne kuće Zlatka Price

Trenutak za pjesmu

Mirišu klasovi

**K' nedjeljni ručak
Dobre Mame.**

Lazar Francišković

„Sumartonski lepi dečki” opet na okupu

„Sumartonski lepi dečki” u Pomurju, u regiji gdje tamburica nema dugu tradiciju, bili su uvijek pojam. Svi su rado slušali skladno sviranje i pjevanje tih simpatičnih mladića, no zadnjih godina nekako su nestali s priredaba, samo su kadšto svirali kao pratnja sumartonskoga zbora. Na radost njihove publike „Sumartonski lepi dečki” ponovo su na okupu: Grga Hodoš (voditelj, bisernica), Martin Vlašić (bajs), Danijel Đuric (brač), Milan Đuric (brač), Laci Bogardi (kontra) David Hason (brač, prvi vokal) i Laci Rodek (brač, drugi vokal) iz tjedna u tjedan neumorno trzaju žice tamburice da bi se pripremili na ljetnu sezonu balova i nastupa.

Tamburaši „Sumartonskih lepih dečaka” izrasli su iz sastava koji je utemeljen još 2002. godine. Tada su još svi bili mali dječaci, od njih je samo jedan u sadašnjem sastavu, međutim i sadašnji sastav svira zajedno već od 2004. godine. Naziv „Sumartonski lepi dečki” dobili su zapravo od publike, kada su ih jednom tako najavili na nekoj priredbi, pa se taj naziv „zalijepio” na njih. „Lepi dečki” tijekom godina sazrijevali su, imali ugledne uspjehe na nastupima, više puta su sudjelovali na Festivalu „Kre Mure i Drave” u Prelogu (2008. osvojili nagradu publike) u emisiji „Lijepom našom”, svirali na proslavama „Silvestrova” i mogla bih nabrajati nastupe u Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji i po Mađarskoj, 2012. g. dobitnici su priznanja za kulturu Saveza Hrvata u Mađarskoj koja im je dodijeljena na Hrvatskome državnom danu. Među planovima im je bilo i objavljivanje CD-ploče, međutim kako su dječaci rasli, imali su sve više obveza i u školovanju su sve teže usklađivali termine za probe, uvijek je netko nedostajao sve dok su probe obustavili. Od članova sastava samo dvojica stanuju u Sumartonu, ostali studiraju ili rade na raznim mjestima, u Budimpešti, Đuru, Pečuhu. Prošlogodišnji Festival vina i tambure protekao je bez nastupa „Sumartonskih lepih dečaka”, što je bilo veliko razočaranje za one koji ih vole, a podjednako i za članove sastava.

– Ni nama nije bilo drago da na Festivalu nismo bili središnja točka programa, a cijelo vrijeme nam je falila tamburica, dok nismo probali, mislim ona je već srasla s nama. Tada smo se svi složili da se moramo sabrati i ponovno okupiti. Čovjek tada zna najbolje cijeliti nešto kada nema i kada mu nedostaje. Mislim da smo i mi bili tako nekako, sve to više cijenimo i želimo biti još bolji, a da ne izostavim da ima već i konkurencije. – rekao je uz osmijeh Martin Vlašić, student ekonomije u Zagrebu. Prema mišljenju voditelja tamburaša Grga Hodoša, možda je trebao taj kratki predah, nije bio predug da se ne bi mogli opet okupiti. I on je lani diplomirao, pa je imao mnogo obveza, sad već radi i dalje studira, ipak osjeća da si mora izdvojiti vrijeme za sviranje, jer to mu je i stil života. Danijel Đuric, student kroatistike u Pečuhu, također jedva čekao da ponovno svira s dečkima, jer sastav je odista poput obitelji, možda im je upravo u tome tajna skladnog sviranja.

– Dok se nismo okupljali u Sumartonu, pokušao sam katkad se uključiti u Pečuhu u sviranje, no to mi nikad nije toliko godilo kao sa svojim prijateljima. Smatram da ne smijemo to ostaviti, svi smo u tome odrasli, volimo hrvatske pjesme, pa ako već znamo i svirati,

Braća Đuric (Danijel i Milan)

zašto ne bismo ih svirali i pjevali. Nije mi teško vikendom doći doma da vježbamo jer to vrlo volim. Uvijek je dobra atmosfera na probama, poznajemo se, mnogo se šalimo. Volio bih što više nastupa tijekom ljeta, a i poslije, repertoara imamo dovoljno za 5 – 6 sati sviranja, sviramo i za mlađe i za starije naraštaje, mislim da svatko može pronaći za sebe neku lijepu hrvatsku glazbu – reče Danijel Đuric.

„Sumartonski lepi dečki” opet računaju na ljubitelje dobre hrvatske glazbe, kako folk tako i pop-glazbe i očekuju pljesak od mnogih slušatelja, pjevača, plesača da ih podupiru pljeskom na nastupima.

beta

Tamburaški sastav Sumartonski lepi dečki

Spomen-večer pjesnika Lajoša Škrapića

Hrvatska samouprava XXII. okruga grada Budimpešte u prostorijama Kulturnoga središta „György Ciffra“, 9. lipnja priredila je književnu večer u spomen gradišćanskohrvatskomu pjesniku Lajošu Škrapiću. Nazočni su se s njegovim stihovima i doživljajima prisjetili pjesnika.

Scenski umjetnik Stipan Đurić i dopredsjednica Mirjana Karagić

Okupljene je na hrvatskome jeziku pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave XXII. okruga Andreja Sztasák, koja je naglasila da je Lajoš Škrapić i kao hrvatski pjesnik i kao osoba ostavio neizbrisive tragove i u književnosti Hrvata u Mađarskoj i u ljudskim srcima. O životnome putu i pjesništvu Lajoša Škrapića govorila je dopredsjednica Mirjana Karagić. Ona je predstavila pjesnikov lirski svijet, pjesničke zbirke i prijevode s mađarskoga na gradišćanskohrvatski jezik. „Lajoš Škrapić piše vjerom, brižljivošću i ljubavlju. Pokretačka mu je snaga unutarnja potreba, neizmjerena ljubav prema rodnoj grudi ili oduševljena idejnost. Želi iskazati sebe i ono što ima: ljubav prema hrvatskomu jeziku i sta-

rome zavičaju, vrlim Petroviščanima, roditeljima i braći, prirodnim ljepotama i ljudima uopće, a sve to prezentira čisto, šareno i slobodno“ – citirala je Mirjana Karagić svoga oca Miju Karagića u predgovoru Škrapićeve pjesničke zbirke „Obračun“. „...Mila okolina, / Pinčena dolina, / draga meni, „draga“. Odvud sam se ganul, / simo najzad vrnuo: / od praga do praga.“ ulomak je to iz Škrapićeve pjesme „Rodno selo“, koja se također našla među pjesnikovim ostvarajima, koje je čitao hrvatski scenski umjetnik Stipan Đurić. I postupno se i publika uključila u spomen-večer; Gizi Bukić prisjetila se pojedinih zgoda i susreta s Lajošem Škrapićem. O njegovim je prijevodima govorila pjesnikinja Katarina Gubinski Takač... i tako svi redom, kako nikada nije zaboravio svoje rodno selo jer, kao predsjednik Hrvatske samouprave XII. okruga, redovito je pozivao na gostovanje petrovošelsko Amatersko kazališno društvo. Među redovima publike ovoga su puta većinom bili njegovi suseljani, pa su iz riznice sjećanja navirale uspomene i zgode. I dok se razgovaralo, na stolu su gorjele svijeće, svečani je ugođaj uveličala fotografija novinarkinje Timee Horvat o Lajošu Škrapiću kako u ruci drži poklonjenu sliku i hrvatsku zastavu oko stola. Druženje je nastavljeno oko bijelog stola gdje su domaćini ugostili publiku sendvičima, pogačicama te kapljicom crnoga i bijelog vina. Tako se iz književne večeri postupno razvilo istinsko prisjećanje.

Kristina Goher

Erčinci u Istri

Erčinsko Kulturno-umjetničko društvo „Zorica“ i Pjevački zbor „Jorgovani“ 1. i 2. srpnja boravili su u Hrvatskoj. Naime, i ove su godine nastupili u Istri, ovoga puta bili su gosti II. Istria Music Festivala. Na međunarodnom Festivalu sudjelovalo je deset skupina, i to iz Estonije, Litve, Poljske i Mađarske. Skupine su

imale nastupe u Poreču i u turističkom naselju Lanterna. Pjevački je zbor izvodio pučke pjesme erčinskih Hrvata i hrvatske napjeve, a „Zoričini“ plesači splet dalmatinskih koreografija. Voditeljica je zbora Timea Sili, a umjetnički voditelj, ujedno i koreograf plesne skupine Marko Sili. I mještani i turisti posebno su pohvalili nošnje izvođača, a organizatori su im uručili poziv na sljedeći festival.

k. g.

Foto: KUD „Zorica“

Hodočašće vjernikov iz Pinčene doline

Večernja molitva pri staroj crkvi Sv. Martina u Nimški Šica

U susjedstvu Hrvatskih Šica, na austrijskoj strani u Pinčenoj dolini, nalazu se Nimške Šice. Polag lipo obradjenih tablov od kukorice i pšenice jur iz daleka se vidi stara crkva, ka je svenek bila zaprta kad se je človik tudaj vozio. Po predlogu kaplana i pomoćnoga farnika u seli Pinčene doline, Richarda Inzsöla, pred vjernici su se crikvena vrata otprla, jer 16. junija, u četvrtak otpodne u Nardi, Gornjem Četaru, Kerestešu, Pornovi, Hrvatski Šica i Petrovom Selu su ljudi bili pozvani na shodišće k ovoj prestarjoj crikvi, koja je posvećena Sv. Martinu. U Ljetu milosrdja i jubilarnoga Ljeta Sv. Martina, rodjenoga u Sambotelu pred 1700 ljet, organiziraju se brojna hodočašća ne samo u naš grad nego se spominja zaštitnik i patron širom Europe. Oko stovimi su se ganuli pišice toga dana iz šest sel, ka pripadaju petroviskoj fari, tako da Nimci, Hrvati i Ugri skupa su molili pri crikvi za ku se smatra da je sagrađena na rimljanskom cintiru iz 4. stoljeća.

U romanskom stilu sažidani Božji dom potječe iz 12. stoljeća u Deutsch Schützensu / Nimški Šica, a oko 1400. ljeta je proširen ter za tristovimi ljeti „obličien i nakinčen“ s baroknimi znaki. Sve do 20. stoljeća je služila kot farska crkva, a 1945. ljeta krov i turam su se srušili, ali svetišće i odonda diči ime Jezuševo ter se spominja pri različiti prilika i nje zaštitnik Sv. Martin. Sve hodočasnike,

med njimi i vjernike iz Sambotela je pozdravio Josef Kroiss, do-maći duhovnik ki je ukratko govorio i o povijesti stare crikve. Kako je rekao, stari zvon je dobiven 1242. ljeta od ugarskoga kra-lja, a danas je u vlasništvu bečkoga muzeja. – Sa zahvalnošću mislim na vas ki ste danas hodočastili simo da i na ov način do-kažete, koliko se poštuje Sv. Martin, zaštitnik naše crikve i patron

naše crikvene županije. Još jednoč se zahvaljujem da moremo danas biti skupa u ovako lipom broju i primite moje iskrene čes-titke – je rekao domaći gospodin. Tamás Várhelyi, farnik šest sel Pinčene doline, se je pak zahvalio Richardu Inzsölu za zvanared-

nu ideju i cijelu organizaciju ovoga shodišća i večernje molitve na diku i hvalu u Ljetu Sv. Martina. Vjernici su skupa sa samboteliskim crikvenim zbo-rom jačili originalne gregorijanske pjesme s imenom sveca, ke su bile iz-vedene jur u 17. stoljeću u Željeznoj županiji. Za molitvom i prošecijom svi nazočni su bili pozvani na agape, i vje-rojatno su se iz Austrije vratili domom i s nepozabljivim duhovnim doživlja-jem.

Tiho

Dan sela, Hrvatski dan i Dan iseljenika u Tomašinu

Tomašin je čarobno podravsko naselje, Drava teče ispod njegovih vrtova, a neke su kuće na samoj obali rijeke. U tome selcu u subotu, 2. srpnja, priređen je Dan sela i Hrvatski dan na koji su se odazvali predstavnici hrvatskih samouprava, članovi kulturnih udruga, nogometaši, navijači, ljubitelji hrvatske kulture i svi koji su se željeli zabavljati u prekrasnome krajoliku blizu Drave.

Tomašin je 1960. imao 400 stanovnika, danas ih ima malo više, a u taj se broj ubrajaju i oni štićenici koji žive u Socijalnome domu Drávakastély. Dragica Silović Šabac, rođena Potonjanka, udana u Tomašin, predsjednica je tomašinske Hrvatske samouprave. Ona je vrlo djelatna u naselju, između ostalog ima vrlo važnu ulogu u njegovanju običaja i uljepšavanju mjesta. Osim nje zastupnici su Hrvatske samouprave i dopredsjednik Gabrijela Fejse,

Okupljene je pozdravio tomašinski načelnik Jozo Šabac.

Tibor Gorjanac i Silvija Silović, koji također rado sudjeluju u organizacijskim poslovima. Prema povijesnim podacima u Tomašinu 1770-ih godina govorili su još hrvatski, ali za stotinjak godina naselje se spominje već kao mađarsko. Hrvata koji stanuju u Tomašinu, danas, nažalost, ima sve manje, najviše njih se odselio u druga naselja, gradove, ali mnogo njih u okolna hrvatska sela. Za njih je izmišljen i Dan iseljenika, koji je već bio priređen, ali, kako kaže načelnik sela Jozo Šabac, žele stvoriti tradiciju od toga.

Tomašin je posjetio parlamentarni zastupnik László Szászfalvi.

Organizatori su potražili sve one ljude koji su rodом iz Tomašina i pozvali ih na taj događaj. Svi koji su se odazvali pozivu stupili su na pozornicu, a vodstvo sela ih je pozdravilo, i uručilo im poklončić za uspomenu. „Iseljenici” su mogli reći nekoliko riječi povodom Dana, svi su bili vrlo zahvalni. Dosada je u selcu ostvareno već nekoliko programa, sastanaka, plesanice, gostovalo je i pečuško Hrvatsko kazalište, a sada su dodali i ovaj događaj. Tomašinska Hrvatska samouprava članica je i Zajednice podravskih Hrvata. Taj se Dan priređuje svake godine, a programi su uvijek šaroliki i različiti. Prije podne organiziran je Podravski nogometni kup, s pobjedom daranjske momčadi, drugo je mjesto pripalo Martinčanima, a treće Dombolcima. U 13 sati je bio objed za goste i stanovnike sela, a poslije su znatiželjnici mogli vidjeti predstavljanje džudoa, a posjetitelje su čekali i razna natjecanja. U 17 sati je bilo proglašenje rezultata, a osim načelnika sela i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi je pozdravio goste, on inače redovito dolazi na podravske hrvatske priredbe. Na kulturni program okupili su se KUD-ovi iz Podravine ali i iz raznih dijelova Mađarske, u kojem su sudjelovali barčanski KUD Podravina i KUD Boróka, daranjski Clapdance, daranjsko umirovljeničko društvo i tomašinski Flamingók. Na kraju dana one koji su bili za ples, čekala je zabava uza sastav Gigantic.

Luca Gažić

Svi na pozornici

Likovni natječaj: Iserlohn – Neu-Isenburg – Zadar 2017.

Likovni natječaj *Iserlohn – Neu-Isenburg – Zadar 2017*, na temu „Moj je dom svako mjesto gdje moja obitelj spusti sidro“ raspisuje se za djecu Hrvata u iseljeništvu i djecu iz Hrvatske u dobi od 1. do 8. razreda osnovne škole.

Natječaj i izložba likovnih radova hrvatskih učenika iz cijeloga svijeta održat će se u Njemačkoj i Hrvatskoj u suradnji internetskog portala Hrvatski Glas Berlin, Hrvatske nastave Hessen i zadarske Osnovne škole Zadarski otoci.

Proglašenje najboljih radova bit će u Gradskoj galeriji u Iserlohnu do kraja ožujka 2017. godine.

Izložba radova bit će u Neu-Isenburgu u travnju 2017. godine.

Bit će nagrađena po tri učenička rada u kategorijama od 1. do 4. razreda i od 5. do 8. razreda.

Tehnika: kombinirana tehnika, kolaž, boja, tuš, flomaster...

Format: A4

Rok prijave: 15. veljače 2017. godine.

Svaki rad na poledini treba sadržavati ove podatke:

- ♣ ime i prezime učenika
- ♣ razred
- ♣ adresu i naziv škole
- ♣ ime i prezime mentora.

(Podatci na poledini trebaju biti ispisani čitko, velikim tiskanim slovima.)

Radove poslati na adresu:

Ankica i Ante Karačić, Stormstr. 3, 58640 Iserlohn, Deutschland.

Za dodatne informacije možete se obratiti organizatorima: Ankica i Ante Karačić, Stormstr. 3, 58640, Iserlohn, Deutschland, a.k.a. karac@gmh.de ili big-k.de.

Medijski pokrovitelji: croatia.org, Hrvatski Glas Berlin, zbornica.com.

Vremenska prognoza iz prirode

Kada je ljeto, još više nas zanima prognoza vremena nego u drugim godišnjim dobima, naime češće planiramo izlete, programe, zabave na otvorenome. Danas nije teško informirati se preko televizije, radija, interneta, telefona, ali nekada nije bilo tako. Ljudi su zapažali prirodu i po tome naslućivali promjenu vremena. Ponašanje kukaca također naslućuje dobro ili loše vrijeme.

Jedan od najprepoznatljivijih znakova ljeta jesu cvrčci. Oni nam mogu reći kolika je temperatura. Naime, što je toplije, oni sve glasnije i brže cvrče. Ako 15 sekundi brojite koliko se puta cvrčak oglasio i tome broju dodate 12, znat ćete koliko je stupnjeva Celzijevih.

Pčelari zimi znaju reći da nas čeka barem šest toplijih dana kada vide svoje pčele kako izlaze iz košnica. Odljeću li ujutro na pašu, to je prilično siguran predznak da će biti lijepo vrijeme. Ako odljeću dok je oblačno, znači da će se razvedriti.

Ako muhe jako glasno zuje, i to najavljuje zatopljenje. No ako stoje mirno na zidovima, čeka nas kiša.

Ako mravi žure više nego inače u svoj mravinjak, past će kiša. A ako zatrpaju ulaz u mravinjak, e, onda će baš jako plusnuti.

Za spretne ruke

Napravi ukrašenu posudu za olovke ili kistove.

Potrebna je salveta, decoupage ljepljivo, kist i jedna staklenka. Skinite sa salvete gornji sloj, izrežite onaj dio koji želite zalijepiti i zalijepite na staklenku, kao što vidite na slici. Jednako tako možete salvetu lijepiti i na drvenu površinu.

Učenje jezika preko folklora

U pomurskome gradu Kaniži nema nijedan dječji vrtić koji provodi program hrvatskoga narodnosnog odgoja, premda bi po broju žitelja hrvatskog podrijetla to možda i bilo poželjno. Na molbu kaniške Hrvatske samouprava u Dječjem vrtiću Rozgonyijeve ulice započela su hrvatska zanimanja zahvaljujući odgojiteljici sa znanjem hrvatskoga jezika. Održavala ih samo dobrovoljno u suglasnosti s roditeljima i ondašnjom voditeljicom ustanove. Odgojiteljica Magdalena Havaši radila je to tijekom 15 godina dobrovoljno, a od ove godine nađena je mogućnost i za honoriranje njezina dodatnog rada.

Djeca s Magdalenom Havaši, voditeljicom Dječjeg vrtića Rozgonyijeve ulice

Zahvaljujući novoutemeljenomu Hrvatskom kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“, u hrvatskim selima i gradovima gdje djeluju hrvatske narodnosne samouprave pokrenuto je podučavanje folklora. Prema planovima to će se nastaviti i od jeseni, naime djeca vrtićke dobi vrlo lako uče jezike, pa će to biti dodatna pomoć u učenju jezika preko plesa i igre. U kaniškome mađarskom dječjem vrtiću već 15 godina to radi Magdalena Havaši, naime kada je prvi put počela, vidjela je da djeca uživaju u tome, nakon toga sve više roditelja s hrvatskim podrijetlom upisali su svoje dijete upravo u taj vrtić. Na čelu je dječjeg vrtića već četiri godine gđa Havaši i odonda je zaposlena još jedna odgojiteljica s hrvatskom diplomom, Margita Körmendi, stoga u vrtiću hrvatskih zanimanja ima u više skupina.

Kada roditelj upiše svoje dijete u naš dječji vrtić, za one koje znamo da su rodnom iz naših hrvatskih mjesta, kažemo za mogućnost da njihova djeca sudjeluju na hrvatskim zanimanjima, i svi se vrlo raduju. Naravno, ima potrebe i onih koji nisu hrvatskoga podrijetla, pa to ni njima ne zabranjujemo. Roditelji znaju da bilo kakav jezik uče, time svakako razvijaju sposobnosti svoje djece, djeca hrvatske pjesme i plesove obožavaju. Vrlo su vesela kada su hrvatska zanimanja. – reče gđa Havaši koja je i ujedno zastupnica u kaniškoj Hrvatskoj samoupravi.

Iz godine u godinu otprilike 20 – 25 djece pohađaju hrvatska zanimanja, a otkako je stigla u ustanovu još jedna odgojiteljica s hrvatskim znanjem, uče se

pjesmice u više skupina, djeca nauče i neke jednostavne izraze, međutim nakon odlaska iz dječjeg vrtića nema nastavka u osnovnim školama. U gradu ni u jednoj osnovnoj školi nema mogućnosti za učenje hrvatskoga jezika. Bilo je pokušaja u jednoj školi da se podučava hrvatski jezik u okviru kružoka, ali bez uspjeha. Kaže gđa Havaši da djeca iz vrtića idu u različite osnovne škole i zbog toga je teško organizirati učenje u nastavi, a roditelji u školama više su zainteresirani za svjetske jezike. Mogućnost učenja preostaje u okvirima tečaja. Kaniški dječji vrtići surađivali su s čakovečkim dječjim vrtićem, no to je obustavljeno jer je putovanja bilo teško organizirati. Voditeljica dječjeg vrtića Rozgonyijeve ulice smatra da iako djeca ne uspijevaju nakon vrtića u školi učiti hrvatski jezik, na neki način ostaju u vezi s hrvatskom zajednicom, neki se upišu na tečaj tamburice ili jezika, posjećuju priredbe kaniške Hrvatske samouprave. Mnogo toga ovisi i o roditeljima, o njihovu osjećaju pripadnosti hrvatskoj zajednici; ako je jača, onda će i svoje dijete željeti uključiti u aktivnosti kaniške hrvatske zajednice. Hrvatska se zanimanja odvijaju već više od petnaest godina u tome vrtiću i voditeljica gđa Havaši nada se da će se i nastaviti, a da se za to dobije i neka vrsta nagrade, to je ugodno premda tijekom tih godina dok se radilo dobrovoljno, radilo se također s velikom ljubavlju.

beta

Na programima vrtića čuju se i hrvatske pjesme i igrice.

Varaždinski „trutari“ oduševili Prisiku

Darko Navoj: „Glazba nam služi za druženje“

Puhački orkestar (trutari) grada Kisega od 17. do 19. junija je svečevao svoj 150. jubilej utemeljenja. Na trodnevni međunarodni muzički festival dospio je u zapadnu Ugarsku kih dvadeset grup iz cijele Europe, a Hrvati su isto tako s pravom dospili med svoje Gradišćanske Hrvate. Iako je Senj, partnerska općina Kisega, zadnji tajedan otpovidaio svoje gostovanje u Ugarskoj, zato su došli Varaždinci i 18. junija, u subotu, sa svojom glazbom su oduševili i stanovnike maloga gradišćanskohrvatskoga naselja Prisike.

Muzička povorka zvanaredne subote se je ganula od Kulturnoga doma, pod peljanjem i s tumačenjem zadužene Židanke Mirjane Šteiner i uz dirigenta Puhačkoga orkestra Hrvatskih željeznica iz Varaždina, Darka Navoja. Trutari, kako se veli u Prisiki, su na ulicu i u obloke pozvali mlade i starije ki su s aplauzom, mahanjem i sa smihom na licu pozdravili goste. Nukali su se ovde, ki bi mogao negirati, po pravom gradišćanskom običaju i žgano, i vino, i pogače, i kolači, a u velikoj vrućini pravoda je dobro došla svaka osvježavajuća kapljica, svaki ukusni falat. Svaka čast svim kotrigom ekipe, ki su suprot vrućine junački trpili bižanje pota po cijelom tijelu i nisu se pobunili da svirajući, još i već seoskih ulic pohodu. Na kraju su pak pred restoranom Ciglenica održali kratki koncert, na najveće veselje publike. – Jako lip svetak nam je ovo, istina da čuda lipoga smo imali i prlje u našem selu ali da su nam ovako lipo došli u selo trutati, ja se na ovo gor ne spomenem – su rekli teta Tilda Singer i nastavili: – Drugda svenek djelam u subotu, ali danas nikamor nisam prošla, kad sam znala da ćedu dojti Hrvati. U Kisegi sam svenek rado poslušala ovu mu-

žiku, a sad, kad su k nam došli, ja se jako veselim i tako sam upametzela da su se i oni dobro čutili s nami. Veselim se da sam i ovo mogla doživiti, neka bude Bogu hvala za to!

Mjesna Hrvatska samouprava, na čelu s Pavlom Nicklom, je pogostila Varaždince objedom, a u medjuvrimeu su i domaći tamburaši zgrabili svoje instrumente i zabavljali goste s hrvatskim melodijama. Vrijeda se je narodila i kooperacija, jer i trumbitaši su se priključili veselju, dok smo razgovarali s dirigentom varaždinskih trutarov, ki nam je rekao uz ostalo da prijateljstvo s kiseškimi puhači dura jur od 1976. ljeta. – Drago nam je da su se nas sjetili Kisežani i mi smo se s radošću odazvali njihovom pozivu. Ja sam prije par godina s jednom drugom ekipom bio već u Prisiki, na groblju i muzeju, i to sve skupa

budi lijepe uspomene otprije. A danas smo vidili, kako ovdje publika živi s nama, razumije naš štimung, stav i smisao za glazbu, zbog toga se i krasno osjećamo ovdje – je naglasio Darko Navoj, od koga smo još doznali da njevi kotrigi su skoro svi učeni glazbene škole i da već skoro i ne sviraju amateri u orkestru kot prlje, a to omogućuje i izvedbe na višem stupnju. – Glazba nam služi za druženje prvenstveno, a k tome dodamo i ozbiljnost posla i onda smo već napravili neki dobar rezultat – je rekao pe-

ljač varaždinskih šipašev, ke će rado primiti u Prisiki i prilikom Trgadbениh svetačnosti u Kisegu, bar tako je potvrdio predsjednik Hrvatske samouprave, Pavao Nickl. – Svaki se je veselio da smo dobili Varaždince danas za svirku, a najbolje je bilo kad su začeli s našimi tamburaši skupa svirati. To je nek bila prava fešta! Ja sam im rekao da ćemo uvečer još nogomet pogledati, a zatim idemo u Kiseg da je još jednoč čujemo u deseti na Glavnom trgu – obećao je hrvatski peljač Prisike na rastanku s dragimi gosti.

Državni kamp „Kolo“

Ove se godine već 25. put organizira redoviti Državni kamp „Kolo“, od 24. do 30. srpnja, na koji se čekaju, osim plesača i voditelja KUD-ova, i svi oni koji su završili osnovnu školu i zanimaju se za hrvatski folklor i ples. Sudionici ne moraju biti plesači s plesnom prošlošću, jer su i najjednostavniji plesovi i koraci dobili mjesto u programu. Voditelj je Kampa Đuro Jerant, umjetnički voditelj pečuskoga KUD-a „Baranja“. Ovogodišnji Kamp održat će se na jednom od najljepših mećečkih mjesta, u Šikondi, 15 km od Pečuha. Smještaj, hrana i plesna nastava bit će neposredno pokraj jezera, u Športskom kampusu. Cijena je kampa za sudionike 20 000 Ft, što nakon registracije treba dostaviti na ovaj račun: Baranya Kulturális Egyesület 50800104-11011987. Kontakt-osoba: Đuro Jerant 20/942 9193, e-pošta: baranya-tancegyuttes@gmail.com.

Naknadu može platiti sudionik, narodnosna samouprava, odnosno plesna skupina. Uplaćeni iznos sadrži smještaj s punim pansionom te sudjelovanje na radionicama. Rok za prijavu: 30. srpnja 2016.

PRISKA – Hrvatska samouprava sela Prisike Vas srdačno poziva na Hrvatski dan 23. junija, u subotu. Cijelo dopodne kod jezera, u parku čekaju dicu na različite forme igranja, a u 15 uri je skupni objed. Od 16 uri u kulturnom programu nastupaju školska dica iz Hrvatskoga Židana ter mjesni Hrvatski zbor Zviranjak. Do 18 uri će još nastupati različiti pjevači, a za večer su i za dobru zabavu osigurani svirači benda Karambolo.

BIKE – Hrvatska samouprava dotičnoga grada priredjuje 14. Hrvatski kulturni festival, koji će se održati 6. augustuša, u subotu, u mjesnom Domu kulture. Spravišće Hrvatov se začme u 16 uri u mjesnoj crikvi sa svetom mašom na hrvatskom jeziku i jačenjem židanskoga zbora Peruška Marija. Festival otvara načelnik grada dr. Sándor Németh, a nastupaju HKD „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana, pjevački zbor Peruška Marija, HKD „Gradišće“ i jačkarni zbor „Ljubičica“ iz Petrovoga Sela i, ne na kraju, domaćini, mišani jačkarni zbor „Danica“. Na balu svira Tamburaški sastav Šetnja. Pokrovitelj priredbe je predsjednik Željeznožupanijske skupščine, László Majthényi.

PEČUH – Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskome jeziku, koja se održava u kertvaroškoj Župi sv. Elizabete, na čijem je čelu župnik Franjo Pavleковиć, bit će i u nedjelju, 31. srpnja, s početkom u 16 sati. Misno slavlje predvodi Gabrijel Barić, kantor je Emil Magyar.

Završeni su HDS-ovi kampovi u „Zavičaju“

Hrvatska državna samouprava 2016. godine priredila je četiri državna kampa hrvatskoga jezika i kulture u Vlačićima na otoku Pagu u Pansionu „Zavičaj“: tri osnovnoškolska i jedan srednjoškolski. Turnusi od po tjedan dana završeni su 10. srpnja. Na fotografiji koju nam je poslao „Zavičajev“ ravnatelj Tibor Radić jesu sudionici četvrtog (trećeg osnovnoškolskog kampa) održanog od 3. do 10. srpnja. U njemu je boravilo 75 učenika i osam nastavnika. Voditeljica je kampa bila Angela Šokac Marković, a koordinatorica Eva Mujić. U kampu su boravili učenici iz Baje, Dušnoka, Gare, Martinaca, Mohača i Starina.

